

pallengues (cf. supra en Raimbaut d'Aurenga) *Rapa-soques* + *Rip-rap* 'arran' tort, formació ecoica a la manera de *tric-trac*, *coixinc-coixanc*, *banzím-banzam*, *baliga-baliga*: «hi havia pujadors en escaletes de pedra, pos lo seu nivell estava més alt, *rip-rap* com l'ai xecada d'un home», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 83)

¹ Tanmateix en alguna font antiga o de matís oriental: «*arrapar*: arrebatar, quitar» en l'Arx. de Hita (c 1135), bilb *arrapar* «quitar violentament o arrebatar» (Arriaga, *Lex Bilb*, supl, p. III), a Múrcia apareix avui amb sentit de «arañar» i *arrapan* «arrebatar» a les Constituciones de Cartagena de mj segle XIV (GaSoriano, p 196 i s. v.). — ² Mitxelena i Azkue creuen que *arpatu* «hallado» propi del Baztan en seria reducció fonètica, però més aviat em sembla que aquí hi ha una alteració d'ATRAPAR (en acc. ross) sota la infl. d'*arrapatu* — ³ Fidels a la nostra consigna de no callar cap possible alternativa etimològica, i mai «*jurare in verba magistri*», consignem aquí un possible enllaç indoeuropeu, que podria suggerir una etimologia pre-romana i no germànica l'ave. *rapōn* 'trogen suport, recolzen' des dels textos més arcaics (les *gāthās* de Zaratustra, escrites c. l'a. 1500-2000 abans de J. C.), també *rapā* 'aguanta'm' (imperatiu), *rapa* 'donar suport'. Fins es podria suggerir que hi vagi haver tal procedència pre-romana en el cas de l'oc. ant. *arrabar* (notem la -b-) «arracher, enlever, prendre», *s'arrabar* «s'atrapar, donner dans un piège» (PDPF) Però no hi podria creure gaire, almenys pel que fa a *arrapar*, puix que l'enllaç amb el germànic és més obvi, i més justificat en l'aspecte semàntic Potser seria més encertat, i alhora oportú, de fer-hi més reserves pel que fa a *arrabar*: que no degué ser ben estrany al ross ant., vist que el ms. B de les *VidesR* porta *arrabament* en lloc de «desia altamente» (=cum clamore dicebat), fº 50r1. Però ¿no hi haurà aquí més aviat un resultat de la paronímia entre *arrapar*, *aravatar* i *arrabassar*? Però ja s'usava a primers del S XV: «*arrapinyant-se* en loc hon no s foren affa<r>rats moscart, en lo jardí se n'entrà --», *Decam* VI, § 6, 318 8f. (trad. «*aggrappatosi* per parti che non vi si sarebbero appiccati i picchi» = 'pigots') Vegeu-ne una altra cita a RAPINYA

Raparrilla, V. *rapacilla* *Rapa-soques*, *rapat*, V. *rapar* i *rabat*=*rabaç* *Rapat* m., V. *rapar* *Rapatà*, V. *rabadà* *Rupatanera*, V. *rat-penat* (RATA) *Rapata* ni, V. *repatani* *Rapé*, V. *raspar* *Rapejar*, V. *rapar* *Rapell* («-- un *rapell* qui afronta ab lo camí de Val-saguer»), hapax en un doc. de 1505 (DAg.). potser ant. *apel* «appel, appeau», cat. antiq. *apell*, *apellador* (vol. I, 345a24ss i nota 2); d'altra banda cf. *rampell* (RAMPa) i caldría començar per estar segurs de la lectura (sense tilde?).

Rapera, *rapeta*, V. *rapar* **Rapí* no existeix; simple i grosser malentès de Griera (fluix en llatí) en lloc del ll. *rapina*, no adj. *Ràpid*, *rapidesa*, V. *rapinya*

RAPINYA, abans *rapina*, pres del ll. *rapina* id, derivat de *rāpēre* 'arrabassar', 'raptar'; la -ny- mod és deguda a la influència de *rapinyar*, que va adaptar la seva terminació a la dels nombrosos verbs afectius i hipocorístics en -nyar (en particular *arrapinyar*, ja 1423, veg. RAPAR) □ 1ª doc: *rapina*, 2ª meitat S XIII; *rapinya*, 1485, *rapinyar*, 1695 (Lacav)

«Lo quint capítol és de furts e de ladronics e de rapines e de roberies», *CostTort.* (Ol, p. 436) «Con un usurer bastís una esgleysa de rapines e d'usures, él covidà lo bispe que la li deicàs --- e --- vesec après de l'autar lo diable --- qui dix al bispe --- tolte n, car mia és, car de usures e de rapines és edificada», *VidesR*, 271v2 (= «cum quidam usurarius ecclesiam --- rapinis --- construxit ---», 854 9). «Dels béns que han, guarden si n'i ha de mal just, o per logre o *rapina*», StVicentF (*Serm* I, 187.14) «Liguen los galiots per ço que Neptumpno no ls se n port ab la sua *rapina*», *Curial* (NCl III, 95).

²⁰ La combinació més prominent, referent als ocells de presa, ja se'ns fa prou trobadissa des del S XV, com una locució que tendeix a estereotipar-se (menys fixat, es pot llegir, *les aus qui viven de rapina*, en el mateix Llull). «no gos caçar ni pendre perdius, faysans ni ffrancolins --- sinó ab *oxell de rapina* --» 1456 (Ca Candi, *MischCat* I, 127); i en el *Tirant de Galba*: «com me trobí nua en la vora de la --- mar --- e pensava que la mia trista sepultura seria que voltors e corps e altres aucells de *rapina* la mia trista carn haguessen a menjar ---» (Ag. IV, 111.7, pri, cap. 373).

Del verb *rapinar* no manquen alguns testimonis antics; en el missal de Silos ja figura com a glossa romànica *rapinaret* explicant «si quislibet uxores *rapuerit*, anathematizetur» (n.º 173) I aviat, sota la influència dels verbs *esgratinyar*, *garfinyar*, *furguinyar*, *escopi-nyar* etc., es convertiria en *rapinyar*: cf. *arrapinyar* (supra a *rapar*). «*rapinyar* e *fer rapinyes*, inclinació de *rapinyar*: rapacitas; qui està inclinat a *rapinyar*. rapax; ell viu de *rapinya*; *aucell de rapinya* ---», Lacav I el substantiu ja el llegim en un doc. mallorquí de 1485: «*furts e rapinyes*» (BSAL VII, 161b) *Rapinyar* per 'robar' a StaColQ (DAg), i sovint se sent a Mallorca. Com a exemple de *l'arrapinyar-se* derivat i sinònim de *arrapar-se* ja he donat una cita del *Decam* a RAPAR

⁴⁵ Heus-en aquí una altra, on sembla notar-s'hi ja símptomes de la seva gravitació cap a l'òrbita de *rapinya*: «donar-los pus bells dinars --- e ells qui s'hi fregaven e ar<r>apinyaven, axí com si fossen gats» VIII, § 9, 490 7 (trad. «essi si *carapignavano*») ⁵⁰ Matís de «robar a la presència del dueño; *rapar*: *arañar*, *rasguñar*, es gats *gatear*» (DFgra); però tal com ho sentia jo a Calvià li notava més aviat que 'furtar' el sentit de 'raptar (una dona)' etc. («la va trobar en es pla des Fossar i ---», 1963). El que és evident és que allà hi ha convergència amb (*ar*)*rapinyar* de *arrapar*=*esgarrapar*. «I en quant a lo de la mare, / per què no l'hi deis a ella? / LLUC: —Per què? Perque és una arpella. / Que no la coneix encara? / Si li deia res, sa cara / sé cert que em *rapinyaria*», BartFerrà (*Els calçons de M Lluç*, IdOr 1, 16) *Rapinyada* 'esgarrinx-